

Регионално женско лоби за Југоисточна Европа
Regional Women's Lobby for South East Europe
Regionalni ženski Lobi za Jugoistočnu Evropu
Lobi Rajonal i Grave për Evropën Juglindore

Фебруари , 2012

ЖЕНИТЕ ВО РЕГИОНОТ – КАДЕ СМЕ ДЕНЕС?

Жените сочинуваат половина од светското население,но жените,немаат половина политичка,економска,општествена или било која друга моќ.Тоа е состојба која сите ја знаеме,која на некој начин се подразбира и со која се занимаваме повеќе години -на национално,регионално и меѓународно ниво. Во тој контекст и гледано наназад,од Пекиншката декларација на ОН од 1995 година,можеме да кажеме дека е направен значаен напредок,посебно на декларативен и легислативен план,меѓутоа можеме да кажеме дека сме многу далеку од вистинска родова рамноправност и општество со вистинска паритетна демократија.Во последно време гледаме и одредена тенденција на стагнација,што може да се гледа од повеќе аспекти и тоа пред сè во контекст на глобалната криза,како првенствено во економијата,така и во реструктурирање и ребалансирање на позицијата на политичка моќ во светски рамки.Работите се случуваат брзо,готово како молња во денешното глобално село и се чини дека ние жените го губиме чекорот ,губиме сила.

Да попушаме да го анализираме тоа прашање со примерот на Хрватска,каде,можеме слободно да кажеме,имаме прилично развиена,поготово законска-институционална рамка на планот на родова рамноправност .Имаме веќе втор Закон за рамноправност на половите,исто така, втор Закон против дискриминација,исто така веќе втор Закон за заштита од семејно насилство,веќе четврта Национална политика за рамноправност на половите,Национална стратегија за заштита од семејно насилство,Национална програма за заштита од насилство во семејството,Национална програма за заштита и промоција на човековите права и уште низа други законски и подзаконски акти кои можат да се применуваат на подрачјето на рамноправност на половите.Освен тоа,формиран е и систем на државните институции чија цел е воведување и имплементација на законските механизми за родова рамноправност на сите ,како и во сите пори на општеството,а нормално,должни сме да ги спроведуваме бројните меѓународни

конвенции и обврски кои ги имаме потпишано. Накратко, стварно не можеме да се пожалиме дека во Хрватска не е направена структура, па и права родова машинерија чија е првенствена функција спроведување на родовите осетливи политики.

Исто така, и не помалку важно, по последните парламентарни избори некои битни аспекти на родовите политики се вклучени во програмата на Владата на Република Хрватска, што преставува голем успех, пред сè како последица на интензивната работа и дејствување на здруженијата на женските ограноци во партиските коалиции, кои направија своја сопствена, женска коалиција, со цел залагање за интегрирање на родовите политики во предизборните, а и последователно и во постизборните програми. И успеавме во тоа.

Во регионални рамки-ситуацијата е слична кога се во прашање законските и институционални рамки-правобранителства, политики, закони, стратегии-повеќе-помалку функционира.

Меѓутоа, што се случува понатаму? Зошто и понатаму, во целиот регион, таа родова рамноправност сеуште не ја живееме? Одговорот пред сè лежи во жените. И понатаму ги нема (доволно) во најважните органи и тела на одлучување како што е парламентот, Советите на општини, на водечките политички функции, во директорските и управувачки фотељи на претпријатијата и сл...но и понатаму се случува да бројот на жените во Хрватскиот парламент стагнира. Во раните деведесети години отприлика околу 5% во парламентот биле жени, пред распишување на минатогодишните парламентарни избори во парламентот беа 25% жени (благодарение воглавном на замени), а пост-изборната состојба беше значајно полошо-само 19,8% жени беа директно избрани во Парламентот, што денес нешто е поправено, 24% жени седат во парламентот, благодарение пак на замените бидејќи машките колеги отидоа воглавном на министерските или на други места во извршната власт.

На хрватскиот пример, но и регионално гледајќи, на дело е стагнација на бројот на жени на позициите на кои се одлучува, се работи, во последните 10 тина години околу 1% до 2% разлика во бројот на избрани жени, значи, некои поголеми, значајни помрднувања нема.

Гледајќи го сето тоа не е ни чудно што жените се повеќе се незаинтересирани да се бават со политика иако се е добро пропишано и сите овие години со тешка мака е избрано (во што се вклучени и со закон пропишани квоти), останува само мртов збор на хартија, посебно кога се доаѓа до клучниот момент –т.е кога се одлучува кој ќе биде на

кандидатските листи и на кои позиции?! Еден од одговорите на тој проблем лежи во фактот да внатрешната хиерархиска поставеност на политичките партии и понатами е во машките раце и често претставува пречка за поголемо учество на жените, што се посебно рефлектира и на нивното позиционирање на изборните листи. Освен тоа, жените не се снаоѓаат најдобро во внатрешпартиските замки или пак немаат доволно сила за да и на тој план се борат и докажуваат во едно повеќе или помалку машко окружување. Тие се поради тоа склони да се занимаваат со неформални, невладини и граѓански активизам каде се користи на нив блиска техника како што е преговарање, заговарање, умрежување и сл.

Проблемот е во тоа дали можеме така и понатаму? Дали сме изморени од стагнација и тапкање во место? Дали треба да менуваме нешто во нашиот пристап? Дали можеме да поттикнеме некои нови разговори, договори, менување на стратегиите кога се во прашање привлекување и доведување некои нови женски лица кои сакаме да ги видиме како дел од процесот, а кои денес не се во доволна мера заинтересирани? Како да го постигнеме тоа, да и на нив парашањата за родова рамноправност бидат во сверите на нивните интереси? Особено заговарам нови дијалози помеѓу политичарките, НВО, но и преставниците од институциите, како и внатре во самите политички партии. Мораме нешто да менуваме бидејќи ми се чини како да сме малку "заспани" законите, политиките, институциите, стратегиите, како сите заедно да поверувавме дека со нивното донесување работите сами по себе ќе почнат да се менуваат во насока која ние ја сакаме. А денес гледаме дека не е така.

Затоа интереснио е да се надгледува, пример Хрватска, колку ќе успееме да ги оствариме нашите цели, а кои успеавме да ги вградиме и во самата програма на новоизбраната, социјалдемократска Влада, и може ли нивното остварување да помогне за поголема моќ на жените, поготово кога се во прашање добивање и превземање на поголема одговорност на сите нивоа. Сметам дека во иднина може да се покаже пресудно, поготово за фактот дека во средината да идната година Хрватска станува интегрален дел на Европа, а таму, кога се во прашање жените и нивната положба, баш и не "цвитаат рози" и те како мораме да се бориме за да го задржиме нивото на правото кое денес го имаме. А резултат од таа борба ќе биде, и во регионална смисла, многу значајна.

Гордана Собол, Членка на УО на Регионално женско лоби во ЈИЕ

Претседателка на Мандатно-Имунитетна Комисија во Парламентот на Хрватска